

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ

(назва навчальної дисципліни)

ЗАВДАННЯ
для комплексної контрольної роботи
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії
зі спеціальності 051 Економіка
(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою, протокол№.... від..... (до 25.04.2016)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення комплексних контрольних робіт (ККР) з навчальної дисципліни «**МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ**» є заміри залишкових знань здобувачів

Проведення ККР необхідне в наступних випадках:

- а) проведення самоаналізу ВНЗ (в т.ч. акредитаційного);
- б) проведення самоаналізу спеціальності (в т.ч. акредитаційного);
- в) проведення акредитаційної експертизи;
- г) формування акредитаційної справи.

ККР є обов'язковим елементом комплексу матеріалів навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, яке входить до складу освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії по спеціальності ...

ККР є способом діагностики якості вищої освіти.

До виконання ККР залучаються всі здобувачі спеціальності всіх форм навчання, після завершення ними вивчення даної дисципліни. У цих заходах мають прийняти участь не менше 90% спискового складу здобувачів, які перевіряються.

ККР з навчальної дисципліни «**МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ**» розробляється у відповідності до програми навчальної дисципліни.

Пакет ККР з навчальної дисципліни «**МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ**» включає мінімум 30 варіантів.

Кожен варіант складається з ...*(скільки завдань?)**(яких завдань?наприклад, тестових чи практичних)* завдань для контролю теоретичних знань і практичних навичок здобувача.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за виконання всіх завдань комплексної контрольної роботи, - 100.

Розподіл балів за виконання кожного завдання ККР наведено у розділі 3.

Тривалість виконання ККР з навчальної дисципліни «...» - ...-... хвилин.

Пакети ККР розроблено кафедрою

До складу пакетів ККР входить:

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Анотація до комплексної контрольної роботи.
3. Комплексна контрольна робота з дисципліни.
4. Критерії оцінювання виконання завдань комплексної контрольної роботи.
5. Рецензія на комплексну контрольну роботу.

6. Перелік довідкової літератури, використання якої дозволяється при виконанні комплексної контрольної роботи.

Наслідки (результати) виконання ККР з навчальної дисципліни «...» є предметом ретельного аналізу кафедрою ... з метою виявлення недоліків у підготовці здобувачів і розробки заходів по їх усуненню.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

2.1. Зразок ККР

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Семена Кузнеця

Спеціальність “Економіка”

Навчальна дисципліна «**МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ**»

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Завдання 1

Мета – оцінка когнітивних знань з дисципліни, що дозволяє визначити рівень володіння навчальним матеріалом.

Тестові запитання:

1. Поняття процесу прийняття рішення (ППР).
2. Етапи ППР.
3. Невизначеність в процесі прийняття рішення.
4. Невизначеність в умовах прийняття рішення.
5. Невизначеність в наслідках прийняття рішення.
6. Постановка завдання прийняття рішення.
7. Поняття мети прийняття рішення.
8. Поняття альтернатив прийняття рішення.
9. Поняття наслідків прийняття рішення.
10. Поняття переваги.
11. Поняття критерію.
12. Поняття порівнянних і непорівнянних критеріїв при оцінці альтернатив в процесі прийняття рішення.
13. Поняття проблемних ситуацій в процесі прийняття рішення.
14. Моделювання проблемних ситуацій в процесі прийняття рішення.
15. Поняття рішення.
16. Поняття особи, яка приймає рішення.
17. Поняття принципів узгодження альтернатив в процесі прийняття рішення.
18. Види принципів узгодження оцінок альтернатив.
19. Принцип більшості для узгодження оцінок альтернатив.
20. Принцип Парето для узгодження оцінок альтернатив.
21. Принцип песимізму для узгодження оцінок альтернатив.
22. Принцип оптимізму для узгодження оцінок альтернатив.
23. Принцип Гурвіца для узгодження оцінок альтернатив.
24. Принцип Севіджа для узгодження оцінок альтернатив.
25. Принцип Лапласа для узгодження оцінок альтернатив.

Завдання 2

Мета – оцінка здатності застосовувати отримані знання на практиці для вирішення широкого класу задач прийняття рішень.

Розглянемо всі можливі ранжування без зв'язків множини $A=\{x, y, z\}$:

P_1	P_2	P_3	P_4	P_5	P_6
X	y	z	x	y	z
Y	z	y	z	x	x
Z	x	x	y	z	y

Яка альтернатива буде переможцем згідно з принципами Кондорсе і Борда, якщо 10 виборців голосує за P_1 , 31 за P_2 , 45 за P_3 , 30 за P_4 , а P_5 і P_6 не отримують жодного голосу?

Завдання 3

Мета – оцінка креативності мислення здобувача, його здатності інтегрувати отримані знання для вибору комплексу методів і моделей дослідження та оптимізації параметрів проекту.

Підприємство передбачає придбати нову технологічну лінію для виробництва пластмаси. Є можливість придбати одну з трьох ліній: Л1, Л2 або Л3. Кожна лінія може застосовуватися для виробництва трьох видів пластмаси: для побутових виробів, технічної звичайної і технічної зміцненої.

Вартість ліній Л1, Л2, Л3 - 600, 200 і 500 тис грн. відповідно. Інші характеристики ліній залежать від виду продукції, що випускається пластмаси.

Пластмаса	Для побутових виробів			Для технічної звичайної			Для технічної зміцненої.		
	Л1	Л2	Л3	Л1	Л2	Л3	Л1	Л2	Л3
продуктивність кг/год.	300	150	300	400	180	350	320	150	270
Собівартість пластмаси, грн./кг	10	7	8	6	8	10	9	12	10
Час безперервної роботи, год.	60	30	50	120	50	100	80	30	70

Примітка. Час безперервної роботи лінії - інтервал часу. після закінчення якого потрібно зупинка лінії (наприклад, для чищення). Чим довше час безперервної роботи, тим краще.

З досвіду роботи підприємства відомо, що приблизно 20% замовлень на виробництво пластмас складають замовлення на пластмасу для побутових виробів, 50% - замовлення на звичайну технічну пластмасу, 30% - на технічну зміцнену.

На думку керівництва підприємства, найбільш важливий критерій - продуктивність, наступний за важливістю - собівартість пластмаси, менш важливі (і однаково важливі між собою) вартість лінії і час безперервної роботи.

Потрібно вибрати лінію, яку слід придбати.

Затверджено на засіданні кафедри економічної кібернетики.

Протокол № ___ від _____ 20__ р.
Зав. кафедри _____

2.2. Перелік завдань, які включено до складу ККР

Завдання 1 (стереотипне)

Мета – оцінка когнітивних знань з дисципліни, що дозволяє визначити рівень володіння навчальним матеріалом

Завдання 2 (діагностичне)

Мета – оцінка здатності застосовувати отримані знання на практиці для вирішення широкого класу задач прийняття рішень.

Завдання 3 (евристичне)

Мета – оцінка креативності мислення здобувача, його здатності інтегрувати отримані знання для вибору комплексу методів і моделей прийняття рішень.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Виконання кожного завдання комплексної контрольної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань комплексної контрольної роботи наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за завданнями для комплексних контрольних робіт

Завдання ККР (у кожному варіанті)	Комплексна контрольна робота			Сума балів
	ЗККР1	ЗККР2	ЗККР3	
Максимальна кількість балів	25	35	40	100

ЗККР – завдання для комплексної контрольної роботи.

Перше завдання (стереотипне) спрямоване на оцінку когнітивних знань за дисципліною, що дозволяє визначити рівень володіння здобувача навчальним матеріалом, для цього використовуються наступні критерії:

Бал	Кількість правильних відповідей	Бал	Кількість правильних відповідей
25	25	12	12
24	24	11	11
23	23	10	10
22	22	9	9
21	21	8	8
20	20	7	7
19	19	6	6
18	18	5	5
17	17	4	4
16	16	3	3
15	15	2	2
14	14	1	1
13	13	0	0

Друге завдання (діагностичне) дає можливість визначити здатність здобувача застосовувати отримані знання на практиці для вирішення широкого класу задач аналізу ефективності управління проектами. У ході оцінювання **діагностичного завдання** припускається єдиний хід рішення і єдина можлива відповідь. У ході оцінювання даного завдання використовуються наступні критерії:

35 балів – студент одержує за повністю комплексно розв’язане завдання, з повним обґрунтуванням обраного ходу розв’язання й отриманих висновків;

31-34 балів студент одержує за повністю чітко і логічно послідовно розв’язане завдання, з повним обґрунтуванням обраного ходу розв’язання й отриманих висновків, але неповною змістовою економічною інтерпретацією отриманих результатів і сформованих управлінських рішень;

26-30 балів – студент одержує за повністю логічно послідовно розв’язане завдання, без обґрунтування ходу розв’язання й отриманих висновків;

21-25 балів – якщо дослідження запропонованої моделі не було повним та відсутнє обґрунтування, а також не зроблені чіткі логічні висновки; завдання виконане в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при їх виконанні студент припускається помилок;

16-20 балів – якщо в ході дослідження була допущена логічна помилка, що вплинула на хід розв'язання й остаточні висновки;

11-15 бали – студент допускає значних помилок, що загалом впливають на результат, що доводить недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання задач;

6-10 бали – якщо студент зміг запропонувати загальний алгоритм розв'язання, але не зміг провести повне дослідження моделі або тільки почав таке дослідження;

1-5 бал – не зміг провести дослідження моделі або тільки почав таке дослідження та представив основні формули для рішення задач;

0 балів – у випадку, якщо завдання повністю не розв'язано.

Третє завдання (евристичне) спрямоване на виявлення креативності мислення здобувача, його здібності інтегрувати отримані знання для вибору комплексу методів і моделей дослідження і оптимізації параметрів проекту. **Евристичне завдання** допускає не єдиний шлях розв'язання (можливість використання декількох методів, а також різних програмних продуктів). У ході рішення студент повинен продемонструвати вміння користуватися різними отриманими навичками дослідження.

При оцінці третього завдання використовуються наступні критерії:

36-40 балів – за повністю правильно розв'язане завдання, з повним обґрунтуванням отриманих висновків і поданням пояснень студента; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами прийняття ефективних рішень із моделювання; застосування для відповіді не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу.

26-35 балів – за наявності правильно розв'язаного завдання, з недосить повним обґрунтуванням отриманих висновків і поданням пояснень студента; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань та розв'язання ситуацій. Припускаються незначні випадкові погрішності.

16-25 балів – за наявності правильного рішення, але при відсутності його обґрунтування і пояснень; якщо студент у ході виконання завдання демонструє лише основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Завдання виконане в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але у ході їх виконання студент припускається значних помилок.

6-15 балів – якщо завдання вирішене частково правильно з використанням типового алгоритму, тобто відсутні остаточні висновки або в ході рішення була допущена технічна помилка або студент допускає значних помилок, що загалом впливають на результат, що доводить недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання задач; студент під час відповіді продемонстрував розуміння лише основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1-5 балів – у випадку якщо студент продемонстрував лише знання загального ходу рішення або основних співвідношень запропонованої моделі; студент не

володіє значною частиною програмного матеріалу, не може правильно виконати завдання, стикається зі значними труднощами при виборі інструментарію вирішення задачі.

0 балів – якщо завдання не розв’язане.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей зрізу залишкових знань здобувачів та іншої академічної документації.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей зрізу залишкових знань здобувачів та іншої академічної документації.

4. РЕЦЕНЗІЯ НА КОМПЛЕКСНУ КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ

РЕЦЕНЗІЯ

на пакет комплексних контрольних робіт з дисципліни
“МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ”
 спеціальність “Економіка”

Завдання, викладені в комплексних контрольних роботах повністю відповідають тематиці та змісту навчальної робочої програми дисципліни “Моделі і методи прийняття рішень в економіці”.

Тематика завдань повністю охоплює тематику курсу. Кожна робота містить завдання, що відносяться до різних розділів дисципліни. Стиль формулювання питань комплексних контрольних робіт орієнтований на синтез знань здобувачів, отриманих під час вивчення дисципліни “ Моделі і методи прийняття рішень в економіці”.

В цілому вважаю, що комплексні контрольні роботи складені у відповідності до вимог, що пред’являються до даного роду контрольних завдань і дозволять об’єктивно оцінити залишкові знання здобувачів

Рецензент:

“ ___ ” _____ 2016 р

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Основна

1. Катулев, А. Н. Математические методы в системах поддержки принятия решений. М. Высшая школа, 2005.
2. Ларичев, О. И. Теория и методы принятия решений, а также Хроника событий в Волшебных Странах. М. Логос, 2002.
3. Мендель А. В. Модели принятия решений [Электронный ресурс] : учебное пособие / А. В. Мендель. - М.: Юнити-Дана, 2012. - 465 с. - 978-5-238-01894-2. Режим доступа: <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=115173>.

5.2. Додаткова

1. Афоничкин А. И. Управленческие решения в экономических системах: учеб. / А.И. Афоничкин, Д. Г. Михайленко. - Санкт-Петербург: Питер, 2009.
2. Зуб А. Т. Принятие управленческих решений: теория и практика : учеб. пособие для студ. вузов / А. Т. Зуб. - Москва: ИНФРА-М: ФОРУМ, 2010.
3. Ивасенко А. Г. Разработка управленческих решений: учеб. пособие / А. Г. Ивасенко. - 2-е изд., перераб. и доп.. - Москва: КноРус, 2010.
4. Карданская Н. Л. Управленческие решения: учеб. для студентов вузов / Н. Л. Карданская. - 3-е изд., перераб. и доп.. - Москва: ЮНИТИ, 2009.
5. Козин В. Н. Как работать над управленческим решением: системный подход : учеб. пособие для студентов вузов/ В. Н. Козин, С. В. Литягина. - Москва: КноРус, 2010.
6. Лифшиц А. С. Управленческие решения: учеб. пособие / А. С. Лифшиц. - Москва: КноРус, 2009.
7. Лукичева Л. И. Управленческие решения: учеб. / Л. И. Лукичева, Д. Н. Егорычев. - 4-е изд., стереотип.. - Москва: Омега-Л, 2009.
8. Орлов А. И. Организационно-экономическое моделирование: теория принятия решений : учеб. для студ. вузов / А. И. Орлов. - Москва: КноРус, 2011.
9. Строева Е. В. Разработка управленческих решений: учеб.-практ. пособие/ Е. В. Строева, Е. В. Лаврова. - Москва: Инфра-М, 2012.
10. Филинов Н. Б. Разработка и принятие управленческих решений: учеб. пособие/ Н.Б. Филинов. - Москва: Инфра-М, 2009.
11. Юкаева В. С. Принятие управленческих решений: учебник/ В. С. Юкаева, Е. В. Зубарева, В. В. Чувилова. - Москва: Дашков и К, 2011.

5.3. Ресурсы Интернет

<http://www.expertchoice.com/products-services/>

<http://www.superdecisions.com/>

http://ru.wikipedia.org/wiki/Метод_анализа_иерархий